

Secretariaat:
Antonio Vivaldistraat 2, 1083 GR Amsterdam
Postbus 7984, 1008 AD Amsterdam

T +31(0)20 301 03 91
secretariaat@rjnet.nl
www.rjnet.nl

RJ-Uiting 2021-3: Verwerking baten uit nalatenschappen (RJ 640 ‘Organisaties-zonder-winststreven’ en RJk C1 ‘Kleine Organisaties-zonder-winststreven’)

Algemeen

In RJ-Uiting 2020-10 Ontwerp-alinea verwerking baten uit nalatenschappen (RJ 640 ‘Organisaties-zonder-winststreven’ en RJk C1 ‘Kleine Organisaties-zonder-winststreven’) heeft de RJ voorstellen gepubliceerd ter verduidelijking op welk moment de omvang van een bate uit nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld. De RJ stelde voor om in RJ 640.208 en RJk C1.207 op te nemen dat de omvang van een bate uit nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld indien op balansdatum de akte van verdeling dan wel, als er geen akte van verdeling is, de rekening en verantwoording is ontvangen. De RJ stelde tevens voor dat in uitzonderingssituaties het mogelijk zou zijn om al op een eerder moment een bate uit nalatenschap te verwerken.

Ontvangen commentaren

Er is een groot aantal commentaren op de RJ-Uiting ontvangen. Een deel van de organisaties geeft in hun commentaar aan dat zij over het algemeen in staat zijn om een betrouwbare schatting te maken van de omvang van de nalatenschap in een eerder stadium dan dat de akte van verdeling of de rekening en verantwoording is ontvangen. Zij beoordelen jaarlijks de omvang van de verwerkte nalatenschap op basis van de dan bekende informatie en zij geven aan dat de uiteindelijke omvang van de nalatenschap relatief weinig afwijkt van de schatting die de organisatie heeft gemaakt.

Een ander deel van de organisaties geeft aan dat zij een voorkeur hebben voor de verwerking van een bate uit een nalatenschap op het moment dat de akte van verdeling dan wel de rekening en

verantwoording is ontvangen. Zij wijzen op de schattingsonzekerheid en de vaak relatief hoge administratieve lasten bij eerdere verwerking.

Afwikkeling commentaren

Op basis van de ingediende commentaren heeft de RJ besloten om de hoofdbepaling voor het moment waarop de bate uit de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld in RJ 640.208 en RJk C1.207 te handhaven. Een bate uit nalatenschap kan betrouwbaar worden vastgesteld als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de uiteindelijke (financiële) omvang van de nalatenschap kan worden gemaakt. Deze beoordeling vindt per nalatenschap plaats. Per nalatenschap wordt beoordeeld op welk moment de (financiële) omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Als alternatief voor de beoordeling per nalatenschap acht de RJ het – vanwege het specifieke karakter van de sector en vanuit het oogpunt van het beperken van administratieve lasten - aanvaardbaar om baten uit nalatenschappen te verwerken op het moment dat de akte van verdeling, of als er geen akte van verdeling is, de rekening en verantwoording in het verslagjaar is ontvangen. Alleen indien de akte van verdeling of de rekening en verantwoording vóór balansdatum is ontvangen, wordt de bate uit de nalatenschap in het verslagjaar verwerkt. Bij ontvangst van de akte van verdeling of de rekening en verantwoording na balansdatum vindt vermelding plaats in de toelichting (bij de ‘niet in de balans opgenomen activa’). Indien wordt gekozen voor de alternatieve verwerkingswijze dient de organisatie de baten uit alle nalatenschappen op deze wijze te verwerken.

Bij beide verwerkingswijzen wordt een voorschot dat wordt ontvangen voordat de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld, dan wel de akte van verdeling of de rekening en verantwoording is ontvangen, verwerkt als een bate uit nalatenschap in het verslagjaar waarin het voorschot wordt ontvangen. Hoewel deze uitbetalingen formeel voorlopig zijn, worden in de praktijk zelden voorschotten uitbetaald die later alsnog worden teruggevorderd door de executeur.

Het is van belang dat een eenmaal gekozen verwerkingswijze consistent wordt toegepast en dat de gekozen verwerkingswijze in de toelichting wordt uiteengezet.

Overgangsbepaling

De overgang naar een andere verwerkingswijze van baten uit nalatenschappen wordt aangemerkt als een stelselwijziging die wordt verwerkt in overeenstemming met hoofdstuk 140 Stelselwijzigingen. Dit betekent dat de stelselwijziging retrospectief moet worden verwerkt met aanpassing van de vergelijkende cijfers.

Als alternatief acht de RJ het - vanuit het oogpunt van beperking van administratieve lasten - aanvaardbaar bij eerste toepassing van de in deze RJ-Uiting gewijzigde bepaling, de stelselwijziging prospectief te verwerken. Prospectieve verwerking is uitsluitend toegestaan in het eerste verslagjaar dat aanvangt op of na 1 januari 2021, of bij eerdere toepassing. Bij prospectieve verwerking wordt het nieuwe stelsel alleen toegepast op nalatenschappen die nog niet in de jaarrekening van het voorgaand verslagjaar zijn verwerkt. De gewijzigde bepaling in alinea 208 wordt toegepast in het nieuwe verslagjaar met dien verstande dat het openingsvermogen van het

verslagjaar niet hoeft te worden aangepast. Bij prospectieve verwerking worden de vergelijkende cijfers derhalve niet aangepast.

Bij prospectieve verwerking is het toegestaan, in afwijking van alinea 214 van hoofdstuk 140 Stelselwijziging, de betekenis van de stelselwijziging voor individuele posten uitsluitend kwalitatief toe te lichten. Dit houdt in dat vanwege de vergelijkbaarheid moet worden vermeld welke posten van de balans, de staat van baten en lasten en - voor zover van toepassing - het kasstroomoverzicht door de stelselwijziging zijn beïnvloed.

Ingangsdatum

De bepalingen worden van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2021. Eerdere toepassing is toegestaan.

Gewijzigde alinea's ten opzichte van hoofdstuk 640 zoals gepubliceerd in de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving

De alinea's van deze Richtlijn 640 (aangepast 2021) vervangen de alinea's van Richtlijn 640 (aangepast 2019) en worden van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2021.

640.2 Verwerking en waardering

208 De organisatie dient baten uit nalatenschappen te verwerken in het verslagjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een bate uit nalatenschap kan betrouwbaar worden vastgesteld als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de uiteindelijke (financiële) omvang van de nalatenschap kan worden gemaakt. Deze beoordeling vindt per nalatenschap plaats. De organisatie verwerkt uitbetalingen in de vorm van voorschotten in het verslagjaar waarin ze worden ontvangen als baten uit nalatenschappen.

Als alternatief voor de beoordeling per nalatenschap is het aanvaardbaar om baten uit nalatenschappen te verwerken in het verslagjaar waarin de akte van verdeling, dan wel als er geen akte van verdeling is, de rekening en verantwoording is ontvangen. Alleen indien de akte van verdeling of de rekening en verantwoording voor balansdatum is ontvangen, wordt de bate uit de nalatenschap in het verslagjaar verwerkt. De organisatie verwerkt uitbetalingen in de vorm van voorschotten in het verslagjaar waarin ze worden ontvangen als baten uit nalatenschappen.

De verwerkingswijze dient consistent te worden toegepast en in de toelichting te worden uiteengezet (zie alinea 408a).

Nalatenschappen dienen bij eerste verwerking te worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Bij de waardering van nalatenschappen dient de organisatie rekening te houden met eventuele rechten van vruchtgebruik. Voor de waardering van onroerende zaken is het in de specifieke situatie voor de organisatie zonder winststreven aanvaardbaar de laatst beschikbare WOZ-waarde te hanteren. Voor de waardering van het vruchtgebruik is het in de specifieke situatie voor de organisatie zonder winststreven aanvaardbaar de fiscale waarde van het vruchtgebruik te gebruiken.

640.4 Toelichting

Baten uit nalatenschappen

408a De organisatie dient de gekozen verwerkingswijze voor baten uit nalatenschappen in de toelichting te vermelden. Indien de organisatie de alternatieve verwerkingswijze in alinea 208 toepast, en de akte van verdeling of rekening en verantwoording wordt ontvangen na balansdatum, zijn de bepalingen inzake niet in de balans opgenomen activa in hoofdstuk 252 Voorzieningen, niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa van toepassing.

640.6 Overgangsbepaling

601 De gewijzigde bepaling in alinea 208 is van toepassing voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2021, waarbij eerdere toepassing is toegestaan. Een overgang naar een andere

verwerkingswijze van baten uit nalatenschappen, behoudens de in de volgende paragraaf genoemde afwijking, dient te worden aangemerkt als een stelselwijziging die wordt verwerkt in overeenstemming met hoofdstuk 140 Stelselwijzigingen.

In afwijking van hoofdstuk 140 Stelselwijzigingen is het in het eerste verslagjaar dat aanvangt op of na 1 januari 2021, of bij eerdere toepassing van de gewijzigde bepaling in alinea 208 toegestaan de stelselwijziging prospectief te verwerken. Bij prospectieve verwerking wordt het nieuwe stelsel toegepast op nalatenschappen die nog niet in de jaarrekening van het voorgaand verslagjaar zijn verwerkt. De gewijzigde bepaling in alinea 208 wordt toegepast in het nieuwe verslagjaar met dien verstande dat het openingsvermogen van het verslagjaar niet hoeft te worden aangepast. De vergelijkende cijfers worden, in afwijking van alinea 211 van hoofdstuk 140 Stelselwijzigingen, niet aangepast.

Bij prospectieve verwerking is het toegestaan, in afwijking van alinea 214 van hoofdstuk 140 Stelselwijziging, de betekenis van de stelselwijziging voor individuele posten uitsluitend kwalitatief toe te lichten. Dit houdt in dat vanwege de vergelijkbaarheid moet worden vermeld welke posten van de balans, de staat van baten en lasten en - voor zover van toepassing - het kasstroomoverzicht door de stelselwijziging zijn beïnvloed.

Gewijzigde alinea's ten opzichte van hoofdstuk C1 zoals gepubliceerd in de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen

De alinea's van deze Richtlijn C1 (aangepast 2021) vervangen de alinea's van Richtlijn C1 (aangepast 2019) en worden van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2021.

C1.2 Verwerking en waardering

C1.207

De organisatie verwerkt baten uit nalatenschappen in het verslagjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een bate uit nalatenschap kan betrouwbaar worden vastgesteld als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de uiteindelijke (financiële) omvang van de nalatenschap kan worden gemaakt. Deze beoordeling vindt per nalatenschap plaats. De organisatie verwerkt uitbetalingen in de vorm van voorschotten in het verslagjaar waarin ze worden ontvangen als baten uit nalatenschappen.

Als alternatief voor de beoordeling per nalatenschap is het aanvaardbaar om baten uit nalatenschappen te verwerken in het verslagjaar waarin de akte van verdeling, dan wel als er geen akte van verdeling is, de rekening en verantwoording is ontvangen. De organisatie verwerkt uitbetalingen in de vorm van voorschotten in het verslagjaar waarin ze worden ontvangen als baten uit nalatenschappen.

De verwerkingswijze wordt consistent toegepast en in de toelichting te worden uiteengezet (zie alinea 312a).

Nalatenschappen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. Bij de waardering van nalatenschappen houdt de organisatie rekening met eventuele rechten van vruchtgebruik. Voor de waardering van onroerende zaken is het in de specifieke situatie voor de organisatie zonder winststreven aanvaardbaar de laatst beschikbare WOZ-waarde te hanteren. Voor de waardering van het vruchtgebruik is het in de specifieke situatie voor de organisatie zonder winststreven aanvaardbaar de fiscale waarde van het vruchtgebruik te hanteren.

C1.3 Presentatie en toelichting

Baten uit nalatenschappen

312a De organisatie vermeldt de gekozen verwerkingswijze voor baten uit nalatenschappen in de toelichting.

C1.5 Overgangsbepaling

501 De bepaling in alinea 207 is van toepassing voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2021, waarbij eerdere toepassing is toegestaan. Een overgang naar een andere verwerkingswijze van baten uit nalatenschappen, behoudens de in de volgende paragraaf genoemde afwijking, wordt aangemerkt als een stelselwijziging die wordt verwerkt in overeenstemming met hoofdstuk A3.1 Stelselwijzigingen.

In afwijking van hoofdstuk A3.1 Stelselwijzigingen is het in het eerste verslagjaar dat aanvangt op of na 1 januari 2021, of bij eerdere toepassing van de gewijzigde bepaling in alinea 207, toegestaan de stelselwijziging prospectief te verwerken. Bij prospectieve verwerking wordt het nieuwe stelsel toegepast op nalatenschappen die nog niet in de jaarrekening van het voorgaand verslagjaar zijn verwerkt. De gewijzigde bepaling in alinea 207 wordt toegepast in het nieuwe boekjaar met dien verstande dat het openingsvermogen van het verslagjaar niet hoeft te worden aangepast. De vergelijkende cijfers worden, in afwijking van alinea 111 van hoofdstuk A3.1 Stelselwijzigingen, niet aangepast.

Bij prospectieve verwerking is het toegestaan, in afwijking van alinea 115 van hoofdstuk A3.1 Stelselwijziging, de betekenis van de stelselwijziging voor individuele posten uitsluitend kwalitatief toe te lichten. Dit houdt in dat vanwege de vergelijkbaarheid moet worden vermeld welke posten van de balans, de staat van baten en lasten en - voor zover van toepassing - het kasstroomoverzicht door de stelselwijziging zijn beïnvloed.